

'Zelfvertrouwen helpt tegen hanig hakken'

Hij krijgt steeds meer lol in het politieke interview.

Ook heeft hij nu door dat je in eentje in je bootje varen kunt, zonder dat het meteen een watersportprogramma op televisie hoeft te worden. En misschien staat hij niet bekend als de grote grappenmaker van de buis, maar humor is zijn dierbaarste eigenschap.

Hij lacht veel met mensen die hij liefheeft.

'De liefde houdt langer stand als er humor, zelfspot en vertedering is.'

Het gaat goed met Pieter Jan Hagens.

Niet alleen zijn huidige programmalijs is de droom van iedere televisiepresentator, ook de aanloop er naar toe is om te smullen zo romantisch. Daar heeft hij overigens zelf keihard voor gevochten. Dat is juist het leuke. Het uitzicht vanaf een berg is mooier als je die zelf bedwongen hebt, dan dat je bent afgezet door een helikopter.

Tijdenlang zat de jonge Pieter Jan met al zijn beschikbare charmes in de VARA-kantine te wachten op klussen. En die kreeg hij.

Als nakomertje in het gezin Hagens keek hij op tegen zijn veel oudere zus Hetty en broer Willem Jan die allebei voor de AVRO gingen werken. Zelf werd hij uitgeloot voor de studie journalistiek. Zijn tweede keus rechten kwam hem al gauw de neus uit.

Daarom ging hij met z'n bestelbusje medicijnen rond brengen. Totdat zijn toch ietwat bezorgde moeder hem een krantenknipseltje toeschoof over de dreigende sluiting van Bronbeek in Arnhem. Toen begon het bloed te kruipen waar het nog steeds gaan wil.

Hagens vroeg de loodzware *Uher* –met van die bandjes van vijftien minuten- van zijn zus te leen en maakte een reportage van een uur die hij via de radio in zijn eigen busje heeft beluisterd.

Momenteel presenteert Pieter Jan Hagens voor de AVRO Een Vandaag, Buitenhof en Wie is de Mol?

Dat doet een kleurrijk palet aan eigenschappen vermoeden, maar bovenal voelt hij zich interviewer. Zonder journalistendiploma. Het gaat om het plezier waarmee je iets doet. En om talent.

Maar vlak zo langzamerhand de ervaring van Hagens niet uit:

'Ja, het politieke interview is iets waar ik vroeger niet veel mee op had. Ik vond het een rollenspel wat tot niet veel leidde. Maar de laatste jaren ben ik dat heel serieus gaan aanpakken en inmiddels beleef ik er veel plezier aan. Voor mij moet het gaan over de gevolgen voor mensen. Daarnaast over de politiek zelf, maar niet in eerste instantie. Een goed politiek interview is natuurlijk heel scherp, maar moet ook in balans zijn. Laat het niet alleen vechten en slaan zijn. Die fout maakte ik ooit met Ab Klink. Hij zat in Den Haag, ik in Hilversum. Het was iets met ziekte en zorg. Kennelijk had ik me voorgenomen om er een ontzettend scherp verhaal van te maken. Maar daarmee sloeg ik de plank mis. Je kunt iemand verstikken. Veel mooier en beter is het wel je resultaat te halen, maar de ander ook de kans te geven zijn of haar verhaal te vertellen. Belangrijk is er heel veel zin en plezier in te hebben.

Maar het blijft wel een rollenspel.'

Vroeger keek Pieter Jan neer op dit soort interviews. Onnutte tv vond hij het. Tot hij ontdekte hoe je uit dat spel kunt stappen:

'Misschien moet ik het nog meer doen dan ik al doe. Maar het kan dus wel. Bovendien zie ik nu beter dat wat er in Den Haag gebeurt en besloten wordt, wel erg veel gevolgen heeft voor mensen. En voor hun doe ik het allemaal.'

Hagens heeft ervaren dat ook het moment waarop een politiek interview gegeven wordt van cruciaal belang is:

'Op de dag van het rapport van de Commissie-Davids, over de Nederlandse politieke steun aan de Irakoorlog had ik een interview met Balkenende gedurende tien minuten in Een Vandaag. Daar heb ik goed commentaar op gehad. Dat kwam dus ook door 't moment. Als jij in het heetst van de strijd de man waar het over gaat als eerste live in je uitzending hebt, en je weet dan ook nog 'n paar goeie vragen te stellen, dan gebeurt er iets extra's. Dat is fascinerend. Alle kamerleden zaten naar dat interview te kijken en het speelde een rol in het debat van die nacht. Die hele politiek blijkt toch ontzettend spannend. Ik ben nooit verslaggever in Den Haag geweest, maar ik kan me voorstellen dat je daar verslaafd raakt aan die soap.'

Aan zelfvertrouwen heeft het Pieter Jan nooit ontbroken, hoewel hij vroeger erg twijfelde of hij die journalistiek wel aankon.

Nu komt dat vertrouwen in eigen kunnen goed van pas. Juist in die politieke interviews helpt het tegen dat hanige hakken.

Want dan pas kun je je opponent de ruimte gunnen:

'Als je niet genoeg vertrouwen in jezelf hebt, ga je extra te keer en de kritische journalist uithangen.

Daar heb ik discussies met collega's over.

Wat moet je eerste vraag zijn: Wanneer gaat u naar de koningin meneer Balkenende, of: Hoe gaat het met u?'

En moet op televisie alles worden benoemd, of is de kijker slim genoeg z'n eigen oordeel te vellen?

Hagens is daar stellig over:

'Tv is genadeloos. Als iemand liegt of probeert iets op te houden...Politici spreken zelden onbevangen. En ik wil alles weten. Balkenende had zo'n terugkerende zin: 'Misschien is het goed om nog eens uiteen te zetten hoe dit zo is gekomen.'

Zo had 'ie van de tien minuten er twee gewonnen. Ook daar kun je als kijker je eigen conclusie uit trekken. Dan is de vraag: wat doe je als interviewer? Kap je hem af en zeg je:

Ja meneer Balkenende, alles goed en wel, maar hier heb ik geen zin in, mijn vraag was...

Met als gevolg dat hij waarschijnlijk zegt: Om u een antwoord te kunnen geven meneer Hagens, zal ik toch eerst moeten uitleggen...

Ik ben een liefhebber van het meta-interview. Benoemen hoe iemand zich gedraagt. Dat kan heel effectief en spannend zijn.

Ik ging dus voor Balkenende analyseren hoe hij antwoordde en vroeg hem eerst: Heeft u iets fout gedaan? Hij begon over een brief naar de 1^e kamer. 'Meneer Balkenende'...de naam noemen is ook altijd goed...'

Pieter Jan lacht.

'Meneer Balkenende, ik vraag of u iets fout hebt gedaan en u begint over een brief aan de 1^e kamer.'

Toen zwom hij weer weg. En nog een keer. Dus daar tekende hij z'n eigen vonnis, want de kijker heeft donders goed in de gaten dat hij uiteindelijk niet wou antwoorden.'

Wat dat betreft is Rutte momenteel interessant. Nu is hij nog de openheid zelve. Want als Rutte iets niet kwijt wil, benoemt hij dat gewoon. Daar is heel veel voor te zeggen, volgens Pieter Jan.

Rutte komt oprecht over, en de kijker snapt ook wel dat hij niet alles kan weten. Door dat eerlijk te zeggen, slaat de MP een belangrijk wapen uit de handen van de journalist. Die kan niet langer over dat onderwerp doorzeuren, want Rutte heeft het afgevoerd van de agenda.

Hagens vraagt zich wel af of de Verademing Rutte het lang vol zal houden.

De onbevangenheid die hij nu nog ten toon spreidt, moet haast wel ten onder gaan:

'Je wordt als premier in moeilijke situaties geduwd en wordt daar hard van, want je maakt vervelende dingen mee.'

Toch een significante uitspraak van een professional die juist laat zien dat hij door ervaring zachter is geworden.

Verstandiger, zegt Hagens zelf.

Hard is niet professioneel. Dat slaat het gesprek dood.

Het zou mooi zijn om die nu nog aanwezige openheid van Rutte op tv te benoemen. Over meta-interviewen gesproken.

Jammer dat die gesprekken maar tien minuten zijn. Anders zou Pieter Jan die sprong wagen.

Maar dan nog eens wat geheel anders. Hagens is ook de Mollenvanger van Hilversum. Een vreemde mol op zijn journalistieke C.V.

Achter die klus heeft hij wel een beetje persoonlijk aan gezeten, want soms bespeurt hij toch wel een tikje ambitie bij zichzelf. Hij heeft enorme lol in *Wie is de Mol?*, die werkvakantie van vier weken:

'Het is net als met die politieke interviews: Als je 't heel erg leuk vindt en je bent met prettige collega's die hun best doen om er een mooi programma van te maken en je komt op plaatsen als Japan, Jordanië, Mexico, El Salvador..dan is het 'n kado!

Soms vinden mensen dat je journalistiek en amusement niet kunt combineren. Maar mijn rol in de Mol is serieus. Soms jaag ik de kandidaten leuk wat angst aan. Dan blijf ik toch die strenge schoolmeester.'

De Mol wordt met zoveel zorg gemaakt. De montage, het filmen, de psychologie, de aandacht die er aan besteed wordt. De formule is gewoon briljant volgens Hagens. En door de aanwezigheid van die mol krijgt alles een draai. Dingen kunnen waar zijn of zijn verzonnen:

'Bij Wie is de Mol? gaat alles enorm in overleg. Eindredacteur Anton Jongstra zit er al vanaf het begin. Met hem kan ik het gelukkig erg goed vinden. Hij is het geweten, hij beslist alles. Het programma hangt van de geheimhouding, het gepsychologiseer en van de paranoia aan elkaar. Als ik een verkeerd woord zeg, dan heb ik een probleem. We hebben nog wel montage, maar het blijft heel erg van belang wat ik wel en niet zeg. En dat ik precies weet wat de opdrachten zijn en hoe de onderlinge verhoudingen van de kandidaten liggen, wie er zeker en onzeker is.

Ik volg heel goed wat er gebeurt. En ben altijd bij Anton in de buurt voordat ik iets op camera doe. Dat werkt ontzettend goed.'

Over hoe de mol zelf wordt gecoacht wil Pieter Jan niet teveel zeggen.

Wie is de Mol? is een heel duur programma. De AVRO vindt het belangrijk. Tijdens een verkiezing onder lezers van de AVRObode met de vraag wat het beste AVROprogramma aller tijden is, was de Mol nummer 1.

Het is prettig dat hij als baas van het programma nu in deze serie zelf weet wie de mol is. Hij is van alles op de hoogte en hoeft niet meer mee te lopen raden.

Ook als Hagens per ongeluk te lang richting de mol staart, kan men denken: De presentator kijkt zo talmend naar die ene figuur, dat kan de mol niet zijn:

'Dat is het mooie van die formule. Altijd heeft alles twee kanten. Als jij een sabotage-actie ziet van iemand, kun je denken: dat is de mol, maar het kan ook iemand zijn die zich probeert voor te doen als zodanig.

Het is van belang dat de andere kandidaten jou verdenken, want hoe sterker de achterdocht, hoe groter de kans dat jij in het spel blijft. Het is een waanzinnig spannend concept.'

Pieter Jan Hagens. De man die als geen ander weet dat de lol het van de stress moet winnen. Anders kan een mens niet zes dagen Een Vandaag en de zevende dag Buitenhof presenteren.

Hoge bomen vangen veel wind.

En alleen met wind kun je vliegen.